

**Fakulta životního
prostředí**

TEMATICKÉ OKRUHY

ke státním závěrečným zkouškám
v navazujícím magisterském studijním programu Prostorové plánování

PROSTOROVÉ PLÁNOVÁNÍ – program

2024

PŘEDMĚTY STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY

I. POVINNÉ PŘEDMĚTY:

1. TEORIE A METODY PLÁNOVÁNÍ

II. VOLITELNÉ PŘEDMĚTY:

1. KRAJINA A PLÁNOVÁNÍ (K)
 2. REGIONÁLNÍ ROZVOJ (R)
 3. UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ (U)
-

TÉMATICKÉ OKRUHY

1. TEORIE A METODY PLÁNOVÁNÍ

1. Základní složky prostorového plánování, jejich charakteristika a jejich institucionalizace v ČR. Úrovně prostorového plánování a nástroje uplatňované v jednotlivých úrovních.
2. Teorie ekonomického managementu regionů a z nich vyplývající principy regionální politiky. Zaměření regionu na inovativní a rutinní činnosti a z toho vyplývající rozdílné potřeby a potřeby pro rozvoj regionu.
3. Strategické plánování obcí a regionů: účel, základní znaky strategického plánování, postupy, účastníci, vize, mise, strom strategických cílů. Vztah strategického a územního plánování.
4. Finanční plánování územních samosprávných celků. Členění rozpočtu. Časové dimenze finančního, strategického a územního plánování.
5. Zdroje dat pro sekundární analýzu. Co obsahují jednotlivé databáze, jejich dosažitelnost, aktuálnost, spolehlivost.
6. Prostorová metrika. Příklady prostorových respektive časoprostorových analytických měření a pro vybraný příklad popis měření a jeho využití.
7. Projekce, scénáře, modely. Příklady metod a pro vybraný příklad popis metody a její aplikace.
8. Teorie prostorového uspořádání měst a regionů, funkcí ve městě.

9. Hodnocení ekonomické proveditelnosti rozvojového projektu ex ante. Metody ekonomického posouzení projektu. Specifika posuzování veřejných investic (Cost-Benefit Analysis).
10. Role plánovače v pojetí jednotlivých „plánovacích škol“: společenské / sociální reformy, radikálních směrů 60. a 70. let 20. století, komunikativního / participativního plánování. Představitelé jednotlivých „škol“.
11. Veřejný zájem a vztah plánovačů k němu v pojetí advokátního a komunikativního plánování, neoliberální ideologie. Multipolární fragmentalizovaná společnost a veřejný zájem. Střet zájmů.
12. Kapitál – klasické pojetí ekonomie; sociologické rozšíření o sociální / institucionální / kulturní / lidský, přírodní / environmentální kapitál. Koncept ekologických služeb.

Literatura

- MAIER, Karel (ed.), Urbanistická čítanka I a II. Praha: ČKA.
- VOREL, Jakub, Urban Simulation Modeling: An Introduction and Experimental Applications in the Czech Republic. Praha: ČVUT, 2015
- MAIER, Karel, přednášky z Teorie a metod plánování 1 a 2 (dostupné na moodle.czu.cz)

2. KRAJINA A PLÁNOVÁNÍ

1. Hodnocení krajiny – proces a účel hodnocení, hodnocení přírodních charakteristik krajiny
2. Kulturní a historické hodnoty krajiny, historické krajinné struktury, památková ochrana kulturní krajiny
3. Formy plánování krajiny – základní přehled, legislativní zakotvení, synergie a možné střety mezi jednotlivými formami plánování
4. Pozemkové úpravy – cíle a formy pozemkových úprav, proces pozemkových úprav, plán společných zařízení
5. Územní systém ekologické stability – teoretická východiska, principy navrhování, legislativa
6. Rekultivace – sanace a rekultivace území po povrchové těžbě, význam sledování historického vývoje krajinné struktury, ekologické zásady rekultivací
7. Ochrana krajinného rázu, preventivní a případové hodnocení (postup a výstupy)
8. Krajina ve městě, přírodní atributy městské krajiny, význam krajinného rámce při zakládání sídel
9. Význam a funkce zeleně ve městě, celoměstský systém zeleně
10. Krajinařská problematika v územním plánování (krajina a krajinný ráz v nástrojích územního plánování)

Literatura

- KUPKA, Jiří, Krajiny kulturní a historické. Praha: ČVUT, 2010. (dostupné v pdf na www.krajinnyras.cz)
- VOREL, Ivan – KUPKA, Jiří, Krajinný ráz. Identifikace a hodnocení. Praha: ČVUT, 2011. (dostupné v pdf na www.krajinnyras.cz)

- SKLENIČKA, Petr, Základy krajinného plánování. Praha: Nakladatelství Naděžda Skleničková, 2003.
 - ÚÚR. Principy a pravidla územního plánování (dostupné na www.uur.cz)
-

3. REGIONÁLNÍ ROZVOJ

1. Konkurenceschopnost regionů, mikro- a makroekonomické faktory konkurenční výhody území, analogie firma-region.
2. Globalizace a lokalizace a jejich důsledky pro konkurenceschopnost a rozvoj regionů. Globální produkční sítě/globální hodnotové řetězce.
3. Regionální rozdíly a jejich měření, výhody a nevýhody různých způsobů měření/ukazatelů. Příklady problémových regionů a jejich charakteristik. Příklady růstových regionů.
4. Keynesiánské a na keynesiánských přístupech založené teorie regionálního rozvoje. Jejich důsledky a význam v současných pohledech na regionální rozvoj.
5. Neoklasické a na neoklasických/mikroekonomických základech postavené teorie regionálního rozvoje. Jejich důsledky a význam v současných pohledech na regionální rozvoj.
6. Populační vývoj, struktura obyvatelstva a její proměna, demografický přechod a jejich důsledky pro rozvoj regionů.
7. Veřejná správa a její role v regionálním rozvoji. Místní správa v České republice, její proměny a důsledky pro regionální rozvoj. Struktura místní správy a její důsledky pro regionální rozvoj.
8. Faktory regionálního rozvoje (co a jak ovlivňuje úspěšnost/neúspěšnost regionálního rozvoje)
9. Regionální rozvoj jako aktivita realizovaná v prostoru a čase (region jako prostor a rozvoj jako časová dimenze, proměny regionů a venkova v čase, časoprostorová regionalizace – časoprostorové zónování)
10. Aktéři, nástroje a objekty regionálního rozvoje
11. Sestavování a náležitosti projektu předpokládaného v rámci operačních programů zaměřených na rozvoj regionů/venkova. Logický rámec projektu
12. Kvalita života a regionální rozvoj. Regionální nerovnosti a regionální disparity a jejich odraz v kvalitě života v regionech.

Literatura

- BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D., Teorie regionálního rozvoje, Praha, Universita Karlova, 2. Vyd. 2011
- CSANK, P., VOZÁB, J., JOVANOVIČ, P., INKA – Inovační kapacita České republiky: Hlavní závěry ověřovacích analýz; Technologická agentura ČR, Praha, 2016
- LOŠŤÁK, M., VARVAŽOVSKÁ, P. Přednášky pro předmět Principy regionálního rozvoje (dostupné na Moodle)
- MAIER, Karel (ed.), Udržitelný rozvoj území. Praha: Grada Publishing. 2012
- MOŽNÝ, I. Česká společnost (nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života). Praha: Portál. 2002
- PORTER, M.: Competitive Advantage of Nations, New York, Free Press, 1998
- VOZÁB, J., přednášky Regionální rozvoj (dostupné na moodle.czu.cz)

- Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020
 - WOKOUN, R. a kol. Regionální rozvoj (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde. 2008.
-

4. UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ

1. Základní přístupy a strategie environmentální etiky; z jakých vycházejí předpokladů? Z jakých etických východisek vychází koncept udržitelného rozvoje?
2. Co to je autopoietický systém? Jak vzniká? Příklady skupin a organizací, které jsou a nejsou autopoietickým systémem včetně důvodů, proč tomu tak je.
3. Změny v autopoietických (sebeorganizujících se) systémech – jak probíhají, jak souvisejí s kulturou uvnitř organizace – kultura "proč" a kultura "jak".
4. Sociální učení, Adaptive Management, Collaborative Adaptive Management – jak fungují v plánování, příklady užití.
5. Participativní plánování: Role v návrhovém procesu veřejného projektu v občanské společnosti se zastupitelskou demokracií; čím která role přispívá kvalitě výstupu a kdy a jak vstupuje do plánování.
6. Participativní plánování: Jak probíhá úvodní rozvaha plánování participace – plánovací proces a cílové skupiny.
7. Práce s daty: závislé a nezávislé proměnné. Náhodná proměnná a její rozdělení: proměnné podle typu měřítka, míry centrální tendence, míry rozptýlenosti, šikmost, špičatost, histogram, svícový (krabicový) graf.
8. Pravděpodobnostní rozdělení náhodné proměnné: typická rozdělení náhodné proměnné (Normální, Studentovo, Binomické, Poissonovo, Exponenciální), jejich parametry a použití.
9. Odhad parametrů populace: výběrový průměr, směrodatná odchylka, hladina spolehlivosti, interval spolehlivosti, z-skóry, t-skóry.
10. Role simulačních modelů ve výzkumné a praktické činnosti v oblasti plánování měst a regionů
11. Základní rozlišovací znaky simulačních modelů a přístupy k simulačnímu modelování (prostorové interakční modely, prostorové input-output modely, celulární automata, mikrosimulace a agentové modely).

Literatura

- DISMAN Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost, Karolinum, Praha 2002, http://www.jakubholy.net/humanities/disman-soc_znalost.html
- HENDL Jan. Přehled statistických metod zpracování dat, Portál, 2012
- HEALEY, Patsy. (1997) 2006. Collaborative Planning. Houndmills: Palgrave Macmillan.
- KOHÁK, Erazim. Zelená svatozář: kapitoly z ekologické etiky. 2. přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000
- MAIER, Karel (ed.), Udržitelný rozvoj území. Praha: Grada Publishing. 2012
- VOREL, Jakub, Urban Simulation Modeling: An Introduction and Experimental Applications in the Czech Republic. Praha: ČVUT, 2015
- VERZANI John. SimpleR - Using R for Introductory Statistics: <https://cran.r-project.org/doc/contrib/Verzani-SimpleR.pdf>
- WONNACOTT, Thomas H., WONNACOTT, Ronald J. Statistika pro obchod a hospodářství, Praha: Victoria Publishing, 1993

